

Amsterdam, 18 november 2013

Aan: Vaste Commissie voor Financiën
cc. Vaste Commissie voor Economische Zaken, Algemene Commissie voor Buitenlandse
Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Betreft: Ronde tafelgesprek (21 november) en daarop volgend AO 'Nederlandse Bankensector'

Geachte leden van de Commissie voor Financiën,

Binnenkort spreekt u over het rapport "Naar een duurzaam en stabiel bankwezen" van de commissie "Structuur Nederlandse banken" en de kabinetsreactie hierop van 23 augustus 2013: "Kabinetsvisie Nederlandse bankensector". Het is hard nodig dat er aandacht wordt besteed aan de toekomst van de bankensector. De afgelopen jaren hebben aangetoond welke impact het (dis)functioneren van de financiële sector heeft op de maatschappij, overheidsfinanciën en (de financiering van) duurzame ontwikkeling. Het is duidelijk dat er behoefte is aan het herstellen van het 'sociaal contract' tussen de banken en de maatschappij. Het rapport "Naar een duurzaam en stabiel bankwezen" en de kabinetsreactie adresseren deze behoefte niet of nauwelijks. Hieronder geeft het MVO Platform aan waar wij aandacht voor maatschappelijke aspecten missen en doen aanbevelingen om hier alsnog gestalte aan te geven.

Vergroten van de stabiliteit en aandacht voor de lange termijn is meer dan Basel III

Het is positief dat in het rapport en de kabinetsreactie wordt ingezet op het vergroten van de stabiliteit van het Nederlandse bankwezen. Opvallend hierbij is echter de eenzijdige aandacht voor financiële waarden; aandacht voor niet-financiële (maatschappelijke) waarden ontbreekt. De financiële crisis heeft het gevaar van deze denkwijze aangetoond. Meer aandacht voor sociale en ecologische duurzaamheid zorgt voor een bankensector die gericht is op de lange termijn en positief bijdraagt aan de reële economie en de samenleving. Alleen dan wordt de bankensector werkelijk stabiel op de lange termijn. Het MVO Platform vraagt daarom het kabinet om een heldere visie op en daadkrachtig beleid voor MVO in de financiële sector, en de bankensector in het bijzonder. De implementatie van dit beleid dient meegenomen te worden in het toezicht door de DNB en AFM. Internationale richtlijnen zoals de OESO richtlijnen, UNPRI, en de Equator-Principles bieden een goed startpunt voor MVO-beleid in de financiële sector en dienen nadrukkelijker geïmplementeerd te worden in de bankensector.

Dienstbaarheid gaat verder dan de klant

Het is positief dat de commissie en het kabinet pleiten voor meer dienstbaarheid van de financiële sector aan de maatschappij. Helaas is dit niet verder uitgewerkt in de voorstellen van de commissie. Dienstbaarheid wordt versmald tot de relatie tussen bank en consument. Volgens het MVO Platform wordt daarbij de rol van banken in de reële economie en maatschappij versimpeld. Zoals al gebruikelijk is bij de koplopers in het Nederlandse bedrijfsleven, is het van belang om dienstbaarheid

ook te vertalen richting maatschappij en stakeholders¹. De financiële sector is, kortom, gebaat van een overgang van het Angelsaksische naar het Rijnlandse model.

Om dienstbaarheid te vertalen naar haar rol in de maatschappij kan de bankensector gebruik maken van de kennis die bij de leden van het MVO Platform en bij duurzame koplopers in het Nederlandse bedrijfsleven beschikbaar is. Daarnaast is het van groot belang om de transparantie in de bankensector te vergroten, zoals recent onderzoek vanuit de “Eerlijke bankwijzer”² aantoont.

Een maatschappelijk statuut wordt mede door de maatschappij opgesteld

Het MVO Platform staat positief t.o.v. het opstellen van een maatschappelijk statuut voor banken zodat de maatschappelijke verantwoordelijkheid expliciet vastgelegd wordt. In de kabinetsreactie wordt echter voorgesteld om de verantwoordelijkheid hiervoor bij de sector zelf te leggen. Volgens het MVO Platform dient een maatschappelijk statuut juist te worden opgesteld in open dialoog met de diverse stakeholders, waaronder maatschappelijke organisaties. Het statuut mag ook geen dode letter blijven, maar moet in de praktijk gebracht, beoordeeld en na verloop van tijd aangepast worden. Stel daartoe een commissie in met vertegenwoordigers van banken, werknemers, klanten en maatschappelijke organisaties. Laat deze de discussie stimuleren, ethische dilemma's in alle openheid behandelen. De leden van MVO platform worden graag betrokken bij het opstellen van dit maatschappelijk statuut.

Diversiteit in toezicht

Het MVO Platform pleit ervoor om, naast de versterking van het toezicht, ook te zorgen voor meer diversiteit in het toezicht. De financiële crisis heeft de zwakte aangetoond van toezicht dat voor het overgrote deel bestaat uit vertegenwoordigers uit de financiële sector zelf. Een bredere blik op de rol van de financiële sector in de maatschappij is daarom hard nodig. Het MVO Platform pleit daarom voor het structureel aanstellen van een commissaris die toeziet op de invulling van de maatschappelijke verantwoordelijkheid door een bank.

Ook binnen AFM en DNB is, net als binnen banken zelf, meer kennis en expertise nodig op het terrein van ecologische en sociale duurzaamheid en de specifieke risico's en kansen die deze voor financiële instellingen met zich meebrengen

Beloning voor wat maatschappelijk relevant is

Het is goed dat wordt gesproken over beloningsbeleid en de hoogte van de bonussen. Het is echter ook een aanbeveling om dit beleid te koppelen aan duurzaamheidscriteria. Het rapport “Sustainable Remuneration”³, al toegepast door diverse Nederlandse multinationals, geeft hiervoor eenvoudig toe te passen handreikingen. Daarnaast is het van belang dat matigingscriteria en duurzaamheidscriteria niet alleen gelden voor het beloningsbeleid van leden van de Raad van Bestuur op holdingniveau, maar ook geldt voor bestuursleden van dochterbedrijven alsmede zakenbankiers die dagelijks betrokken zijn bij grote, risicovolle beslissingen. Het Libor-schandaal, veroorzaakt door zakenbankiers die hiertoe aangemoedigd werden door hoge bonussen, toont het belang hiervan aan.

Financiële sector in MVO-beleid overheid

Financiële instellingen, waaronder banken, staan aan het begin en einde van productieketens van onder meer commodities en gevoelige sectoren als olie/gas, mijnbouw en kleding. Het is daarom van belang dat de financiële sector wordt betrokken in het MVO-beleid van de Nederlandse regering zoals de aanpak van risicosectoren (Zie beleidsbrief “Maatschappelijk verantwoord ondernemen loont”⁴). Hierdoor krijgen zowel kabinet, Tweede Kamer, de bankensector en de maatschappij meer inzicht in de rol van financiers in andere sectoren, en kan zo nodig worden bijgestuurd.

¹ Stakeholders zijn onder meer: klanten, werknemers, vakbonden en NGO's.

² Praktijkonderzoek Eerlijke Bankwijzer, november 2013. Zie: <http://www.eerlijkebankwijzer.nl/nieuws/grote-banken-nog-steeds-mistig-over-hun-investeringen/>

³ VBDO, Sustainable Remuneration: <http://www.vbdo.nl/nl/research/duurzaam-ondernemen/428/vbdo-roept-n.a.v.-haar-rapport-%27sustainable-remuneration%27-bedrijven-op-om-de-bonus-te-verduurzamen%3A-koppel-minstens-een-derde-van-de-bonus-aan-duurzaamheidprestaties>

⁴ Zie beleidsbrief 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen loont' : <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/notas/2013/06/28/beleidsbrief-maatschappelijk-verantwoord-ondernemen-loont.html>

Toezicht en monitoring overheid

Het versterken van de stabiliteit en dienstbaarheid van de financiële sector is een proces van de lange adem waarbij de afgelopen jaren is gebleken dat een te passieve rol van de overheid niet gewenst is. Daarom is het verrassend dat in de huidige kabinetsreactie niet is opgenomen hoe de voortgang van de implementatie van het beleid in de bankensector zal worden gemeten. Monitoring is cruciaal om te beoordelen of de overheid en de sector ook echt in staat zijn om verandering te realiseren.

Samenvattend komend wij daarom met de volgende aanbevelingen:

- De begrippen “stabiliteit” en “dienstbaarheid” reiken verder dan alleen financiële stabiliteit en de eisen vanuit Basel III. Het MVO Platform vraagt daarom het kabinet om een heldere visie en daadkrachtig beleid voor MVO in de financiële sector en verankering hiervan in het toezicht. Gebruik hierbij als startpunt internationale richtlijnen zoals de OESO richtlijnen, UNPRI en de Equator-Principles;
- Betrek maatschappelijke organisaties bij het vormgeven van het maatschappelijk statuut voor de bankensector;
- Betrek niet alleen de hoogte, maar ook de lange termijn en duurzaamheidscriteria bij het formuleren van richtlijnen voor het beloningsbeleid.
- Laat het toezicht en de raden van commissarissen niet alleen bestaan uit vertegenwoordigers uit de financiële sector. Stel per bank een commissaris aan die toeziet op de invulling van de maatschappelijke verantwoordelijkheid en vergroot de kennis van de andere commissarissen op dit thema.
- Monitor de maatschappelijke impact van de financiële sector, en betrek de financiële sector bij het overige MVO-beleid van de Nederlandse overheid. Als onderdeel daarvan kan de financiële sector deel gaan uitmaken van aanpak van risicosectoren.

Wij zijn graag bereid deze voorstellen in een gesprek nader toe te lichten.

Vriendelijke groet,

Namens het MVO Platform,

Suzan van der Meij

Frank Wagemans (06 40484630)